

Az Energiaklub Szakpolitikai Intézet és Módszertani Központ javaslata a Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Tervhez

Konkrét megoldások energiaszegénység ellen

2014. február

Jogi környezet

Az Energiahatékonyságról szóló 2006/32 EU direktíva¹ értelmében a tagországok 2016-ig tartó időszakra, 9 évre szóló Energiahatékonysági Cselekvési Tervet készítenek, melyben legalább 9%-os energiamegtakarítást vállalnak, és ennek elérési módját is részletesen kifejtik. A tervezési időszak hosszára való tekintettel, kötelező a tervek kétévenkénti felülvizsgálata, indokolt esetben módosítása.

Ahogy a többi tagország, Magyarország számára is 2014. június 30-áig kell felülvizsgálni, és benyújtani az Európai Bizottságnak az előző időszak eredményeit és elkészíteni a korrigált cselekvési tervet.

Ezzel párhuzamosan a 2012-ben megjelent, energiahatékonyságról szóló EU Irányelv² (Energy Efficiency Directive) energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek kidolgozását írja elő a tagállamoknak. A direktíva 7. cikke szerint a végfelhasználók felé értékesített energiamennyiség évi 1,5%-os megtakarítását kell elérniük a tagországoknak. A kötelezettségi rendszer részét képezik az energiaszolgáltatók, kereskedők vagy elosztók is, akik számára előírható az általuk értékesített energiamennyiség csökkentése.

Társadalmi indokoltság

Ma Magyarországon óvatos becslések szerint is több százezer háztartásnak okoz gondot a havi energiaszámlák kifizetése, miközben az otthonok jelentős részében a számlák 5-10, esetenként 20 százaléka is lefaragható lenne odafigyeléssel, tudatosabb energiafelhasználással. Az alacsony jövedelmű háztartások aránya a társadalomban az elmúlt években fokozatosan nőtt, így egyre több az olyan háztartás, ahol a kisebb megtakarítások is nagyon sokat számítanak. Az

¹ Az Európai Parlament és Tanács 2006/32/EK irányelve az energia-végfelhasználás hatékonyságáról és az energetikai szolgáltatásokról

² Az Európai Parlament és a Tanács 2012/27/EU Irányelve az energiahatékonyságról

alacsony jövedelmű háztartások terheinek csökkentésére az árszabályozáson túl számos kiaknázatlan eszköz áll még rendelkezésre, többek között a tudatos, takarékos energiahasználat, a kis beruházási igényű energiatakarékos eszközök használata.

Európa számos országában társadalmi, tudományos és politikai platformok keretében foglalkoznak az energiaszegénység kérdésével. Magyarországon ugyanakkor a téma még korántsem érte el a széleskörű társadalmi egyeztetés szintjét, az energiaszegénységgel érintett háztartások körének meghatározására pedig mindeddig nem született hivatalos, szakmai konszenzuson alapuló definíció.

Az Energiaklub energiaszegénység területén végzett kutatásainak³, valamint Csekkcsökkentő c. kísérleti projektjének⁴ tapasztalatai alapján javaslatokat tesz a Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Terv kiegészítéséhez.

Az Energiaklub javaslatai a Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési tervhez

Az energiaszegénység hazai definíciójának megalkotása és statisztikai módszerekkel való rendszeres mérésére

A probléma kezelésének szükségszerű, első lépése maga a probléma beazonosítása, pontos körbehatárolása. Ennek érdekében szakértői fórum létrehozását javasoljuk az érintett minisztériumok, háttérintézményeik, a Központi Statisztikai Hivatal, valamint a szociális és energetikában érintett szakértő civil szféra részvételével. A fórum feladata az energiaszegénység hazai definíciójának megalkotása, valamint az objektív, statisztikai eszközökkel való meghatározásának módszertani kidolgozása.

Javasoljuk továbbá az energiaszegénységgel érintett háztartások rendszeres statisztikai vizsgálatát a társadalmi változások követése, valamint a definíció finomítása, a szükséges beavatkozások meghatározása érdekében.

Energiamegtakarítást eredményező mintaprogramok indítása energiaszegénységgel érintett háztartásokban

Javasoljuk a már létező, alacsony jövedelmű háztartásokat célzó nemzetközi és hazai mintaprojektek tapasztalatainak vizsgálatát, összegzését, ezek alapján pedig újabb kísérleti modellprojektek indítását.

A mintaprojektek céljának meghatározásakor fontos elkülöníteni a fajlagosan alacsony költséggel megvalósítható mikorberuházási és szemléletformáló projekteket, valamint a

³ Szegénység vagy energiaszegénység? Energiaklub 2010. <http://energiaklub.hu/projekt/szegenyseg-vagy-energiaszegenyseg>

⁴ www.csekkcsokkentento.hu

jelentősebb fajlagos költségű, épületszerkezeti felújítással is járó projekteket. Előbbiekkel a háztartások relatív széles köre érhető el, míg az utóbbiak kisebb célcsoport esetében tudnak nagyobb megtakarítást elérni.

A projekteket érdemes minél több szereplő bevonásával elindítani: a helyben aktív szociális, kulturális, oktató, zöld stb. szervezetek, önkormányzatok mellett a háztartási energetikában jártas szakértők, energiahatékonyságban érintett vállalkozások is segíthetik a programok sikerét.

A projektek eredményeinek monitorozásával a módszertan folyamatos fejlesztés mellett szélesebb körben és hosszútávon adaptálható.

Az energiaszolgáltatókra vonatkozó évi 1,5%-os fogyasztáscsökkentési kötelezettség ösztönzése

Az EED által meghatározott energiaszolgáltatói megtakarítási kötelezettség teljesíthető úgy is, hogy a szolgáltató előfinanszíroz kisebb, de jól tervezhető hatású beruházásokat: pl. régi izzók cseréje kompakt fénycsőre, víztakarékos, áramtakarékos eszközök felszerelése. Az így megtakarított költségek finanszírozzák a beruházást, amelyet a szolgáltató a számlán keresztül ír jóvá. A modell előnye, hogy jól tervezhető, nem kell új szolgáltatási hálózatot kiépíteni, a meglévő kommunikációs és elszámolási csatornák felhasználhatók a rendszer működtetéséhez.

A direktíva 7. cikke lehetőséget ad arra is, hogy a tagállamok a megtakarítási kötelezettségeken belül külön szociális követelményeket határozzanak meg. Például előírhatja az állam, hogy az intézkedések egy részét kifejezetten alacsony jövedelmű, energiaszegénység által érintett háztartásokban vagy szociális bérlakásokban kell végrehajtani.

Javasoljuk, hogy az energiahatékonyságról direktíva hazai jogrendbe ültetésekor a jogalkotó vegye figyelembe, és alkalmazza ezt a lehetőséget: tegye lehetővé a szolgáltatók számára a több országban bevált, számla alapú („on-bill financing”) modell⁵ alkalmazását a kötelezettségek teljesítése elszámolásakor, különös tekintettel az alacsony jövedelmű háztartásokban végzett beavatkozásokra.

⁵ <http://mehi.hu/projekt/az-energiahatekonysagi-beruhazasok-szamla-alapu-finanszirozasa>

A javaslatokat az Energiaklub készítette a Csekkcsökkentő (EC-LINC) nemzetközi projekt keretében.

A projekt keretében megszületett további útmutatók, háttéranyagok és összegzések megtalálhatók a projekt weboldalon: www.csekkcsokkento.hu

A projektet az Intelligent Energy Europe program támogatja

A publikációk tartalmáért az egyedüli felelősség a szerzőket terheli, és nem szükségszerűen tükrözi az Európai Unió álláspontját. Sem a támogató EACI, sem az Európai Bizottság nem felelős a tartalmak bármilyen felhasználásáért.

ENERGIAKLUB, 2014. február

Minden jog fenntartva.

Az adatok közzétételére a „Nevezd meg! – Ne add el! – Ne változtasd!” licenc érvényes.